

Praworządność: Komisja wszczyna postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w celu ochrony niezależności Sądu Najwyższego w Polsce

Bruksela, 2 lipca 2018 r.

Komisja Europejska wszczęła dziś postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wysyłając do Polski wezwanie do usunięcia uchybienia dotyczące ustawy o Sądzie Najwyższym.

W dniu 3 lipca 27 sędziom Sądu Najwyższego spośród 72 – czyli więcej niż co trzeciemu – grozi przymusowe przejście w stan spoczynku ze względu na fakt, że nowa ustawa o Sądzie Najwyższym obniża wiek emerytalny sędziów Sądu Najwyższego z 70 do 65 lat. Przepis ten ma również zastosowanie do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, którego sześciolatnia kadencja została przedwcześnie zakończona. Zgodnie z ustawą obecni sędziowie mogą zadeklarować Prezydentowi RP chęć dalszego zajmowania stanowiska. Prezydent może dwukrotnie przedłużyć mandat sędziego każdorazowo na okres trzech lat. Brak jest kryteriów, którymi ma się kierować Prezydent, podejmując decyzję o przedłużeniu; nie ma też możliwości przeprowadzenia kontroli sądowej takiej decyzji.

Komisja jest zdania, że środki te naruszają zasadę niezależności sądownictwa, w tym zasadę nieusuwalności sędziów, a tym samym Polska nie wypełnia swoich zobowiązań wynikających z art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Polska ustawa o Sądzie Najwyższym była już przedmiotem dyskusji w ramach dialogu na rzecz praworządności między Komisją a władzami polskimi, kwestia ta nie została jednak w sposób satysfakcjonujący rozwiązana podczas tego procesu. Komisja uważa, że wprowadzenie konsultacji z Krajową Radą Sądownictwa (KRS) nie stanowi skutecznego zabezpieczenia, jak twierdzą władze polskie. Opinia KRS nie jest wiążąca i opiera się na niejasnych kryteriach. Ponadto w wyniku reformy z dnia 8 grudnia 2017 r. KRS składa się obecnie z sędziów-członków mianowanych przez Sejm RP, co nie jest zgodne z europejskimi standardami niezależności sądów.

Ze względu na brak postępów w drodze dialogu na rzecz praworządności oraz zbliżające się wdrożenie nowego systemu emerytalnego dla sędziów Sądu Najwyższego Komisja postanowiła w trybie pilnym wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Władze polskie mają miesiąc, aby odpowiedzieć na wezwanie Komisji do usunięcia uchybienia. Jednocześnie Komisja jest gotowa kontynuować z Polską dialog w sprawie praworządności, który pozostaje dla Komisji preferowanym sposobem na rozwiązanie systemowego zagrożenia dla praworządności w Polsce.

Kontekst

Praworządność jest jedną ze wspólnych wartości, na których opiera się Unia Europejska. Jest ona zapisana w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. Komisja Europejska, wraz z Parlamentem Europejskim i Radą, odpowiada, zgodnie z Traktatami, za gwarantowanie przestrzegania praworządności jako podstawowej wartości Unii i zapewnienie poszanowania prawa, wartości i zasad UE.

Wydarzenia w Polsce skłoniły Komisję Europejską do podjęcia w styczniu 2016 r. dialogu z polskim rządem zgodnie z ramami na rzecz umocnienia praworządności. O jego wynikach Komisja na bieżąco i dokładnie informuje Parlament Europejski i Radę.

W dniu 29 grudnia 2017 r. Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego dotyczące ustawy o ustroju sądów powszechnych, również ze względu na jej przepisy emerytalne oraz ich wpływ na niezależność sądownictwa. W dniu 20 grudnia 2017 r. Komisja skierowała tę sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

Również w dniu 20 grudnia 2017 r. Komisja po raz pierwszy uruchomiła procedurę z art. 7 ust. 1, przedkładając uzasadniony wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie określenia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia praworządności przez Polskę^[1].

Podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych w sprawie Polski w dniu 26 czerwca, w ramach procedury przewidzianej w art. 7 ust. 1 Traktatu, władze polskie nie udzieliły żadnych informacji na temat przyszłych działań mających na celu rozwiązanie nierozstrzygniętych obaw Komisji. W dniu 27 czerwca 2018 r. kolegium komisarzy podjęło zatem decyzję o upoważnieniu **pierwszego**

wiceprzewodniczącego Fransa Timmermansa do rozpoczęcia postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Komisja jest gotowa kontynuować z Polską dialog w sprawie praworządności, który pozostaje dla Komisji preferowanym sposobem na rozwiązanie systemowego zagrożenia dla praworządności w Polsce.

Więcej informacji

Informacje na temat ogólnej procedury dotyczącej uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego: zob. [MEMO/12/12](#).

[1] Art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej przewiduje, że Rada, stanowiąc większością czterech piątych swych członków, może stwierdzić istnienie wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez państwo członkowskie wartości, o których mowa w art. 2 Traktatu (zob. załącznik II). Komisja może uruchomić ten proces w drodze uzasadnionego wniosku.

IP/18/4341

Kontakty z mediami:

[Christian WIGAND](#) (+32 2 296 22 53)

[Tim McPHIE](#) (+ 32 2 295 86 02)

Zapytania od obywateli: Serwis [Europe Direct](#) – tel. [[00 800 67 89 10 11](#)] lub [e-mail](#)